

RUCH PRAWNICZY EKONOMICZNY I SOCJOLOGICZNY

ORGAN WYDZIAŁU PRAWNO-EKONOM. UNIwersYTETU
I WYŻSZEJ SZKOŁY HANDLOWEJ W POZNANIU

POŚWIĘCONY NAUCE I ŻYCIU
PRAWNEMU I GOSPODARCZEMU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WYCHODZI W PIERWSZYM MIESIĄCU KAŻD. KWARTAŁU

REDAKTOR NACZELNY
I KIEROWNIK DZIAŁU PRAWNICZEGO
PROF. DR. ANTONI PERETIATKOWICZ

KIEROWNICY DZIAŁÓW
EKONOMICZNEGO: DR. ST. ROSIŃSKI // SOCJOLO-
GICZNEGO: PROF. DR. J. ST. BYSTRONŃ, PROF. DR. CZ.
ZNAMIEROWSKI I DR. T. SZCZURKIEWICZ // SĄDOW-
NICTWA: SĘDZIA SĄDU NAJWYŻSZEGO W. MISZEWSKI

ROCZNIK TRZYNASTY
PÓŁROCZE DRUGIE 1933

1 9 P O Z N A Ń 3 3

REDAKCJA I ADMINISTRACJA ZAMEK, POK. 9 (P. K. O. 201.346)
ODBITO W ROLNICZEJ DRUKARNI I KSIĘGARNI NAKŁADOWEJ

KOMITET   REDAKCYJNY:

Dyr. Adamczewski, f Prof. Adamski, L. Archelaus, Dr. Barański, J. Bargiel, Dr. Baumgarten, Dr. Begale, Prez. Belżyński. Prok. Błeszyński, Prof. Dr. Bossowski, Dyr. Brzeski, Prof. Dr. Brzeski, Prof. Dr. Caro, St. Czarnowski, Prof. Daszyńska-Golińska, Dr. Dbałowski, Dr. J. K. Gidyński, Prof. Dr. Glaser, Prof. Wł. Grabski, Rad. Z. Grzegorzewski, Dyr. Hebda, Prof. Horoszkiewicz, Dr. Janicki, Dr. Jedlicki, Prof. Dr. Kasznica, Dr. R. Knapowski, Prez. Kornicki, Dr. Leżański, M. Lisiewski, Prof. Dr. Lisowski, Prof. Dr. J. Makowski, Prof. Dr. Nadobnik, Prof. Dr. Ohanowicz. Dr. Wł. Orski, A. Ostrowski, Dr. Paczkowski, C. Podleski, Dr. Porowski, Prez. Ratajski, Dr. Rosiński, Prof. Dr. Rutkowski, Dyr. Samulski, Dr. A. Smolka, Prof. Dr. Stelmachowski, Prof. Dr. Sułkowski, W. Świącicki, Prof. Dr. A. Szymański, Rad. P. Typiak, Prof. Dr. Wasutyński, St. Warchoł, Rad. J. Wengierow, Prof. Dr. Winiarski, Prof. Dr. Wojciechowski, Prof. Dr. S. Zaleski, Rad. Z. Zaleski, Prof. Dr. Znaniński.

Sekretarz Redakcji i Redaktor odpowiedzialny
magister praw Marja Zakrzewska

Przy oprawie zeszytu 3—4 w jeden tom, należy usunąć kartę tytułową oraz wykaz treści poszczególnych zeszytów, umieszczając natomiast poniższy wykaz treści wraz z kartą tytułową za II półr. 1933

Treść rocznika trzynastego

Drugie półrocze 1933

REFERATY NA I ZJAZD PRAWNIKÓW PAŃSTW SŁOWIAŃSKICH

Strona

Sułkowski Józef, prof.: Unifikacja prawa wekslowego w państwach słowiańskich.	109*
Winiarski Bohdan, prof.: Hipoteka rzeczna w Polsce	118*

I. ARTYKUŁY

1) alior Władysław, dr.: Zmiana i ujednoczenie ustroju samorządu terytorjalnego w Polsce.	222*
Dziwulski Stefan, prof.: Zagadnienie kartelizacji w Polsce	149*
Lipiński Edward, prof.: Problemat transferu.	214*
Ludkiewicz Zdzisław, prof.: Ewolucja zagadnienia reformy rolnej w Polsce.	159*
Lulek Tomasz, prof.: Dyskontowanie weksli jako zagadnienie podatkowe	166*
Mycielski Andrzej, dr.: Dekrety w powojennym prawie konstytucyjnym	180*
Namysłowski Władysław, Dr.: Istota i charakter prawa konsularnego	123*
Sąchocki Kazimierz, sędz. N. T. A.: Kryzys prawa międzynarodowego	194*
Wolter Władysław, prof.: Kilka uwag o metodologii nauk kryminologicznych.	113*
Znamierowski Czesław, prof.: Kilka uwag o prawie zabudowy	135*

II. PRZEGLĄD PIŚMIENICTWA

A. DZIAŁ PRAWNICZY

Ackerberg A.: Rechte u. Pflichten d. Ausländer in Polen (rec. sędz. J. Szepter).	865
Akerberg A.: Środki odwoławcze (rec. prof. Br. Stelmachowski)	833
Bartin E.: Principes de droit international privé (rec. prof. L. Babiński).	855
Baumgarten M. i Habel H.: Prawo o N. T. A. i prawo o postępowaniu administracyjnym.	581
Beiträge z. kriminalistischen Symptomatologie u. Technik (rec. dr. Wł. Sobolewski).	820
Biernacki J.: Prawo autorskie w zastosowaniu do radjofnji (rec. dr. J. Górski).	825

Brzeziński W.: Terytorjalna organizacja gminy wiejskiej w Polsce (rec. prof. J. Panejko).	580
Bystroń J. St.: Przysłowia polskie, (rec. prez. prof. J. J. Bossowski)	813
Gołąb St.: Polskie prawo małżeńskie w kodyfikacji (rec. dr. J. Górski)	826
Grzybowski St.: Ochrona osobista do dzieła po śmierci twórcy (rec. dr. J. Górski).	828
Hausner R.: Przygotowywanie i ogłaszanie obow. ustaw (rec. prez. S. Mrávincics).	580
Kaestenblatt S.: Apologia ochrony posesoryjnej.	830
Kann R.: Die polnische Zivilprozessordnung (rec. prof. Br. Stelmachowski).	831
Kierski Kazimierz: Ochrona praw mniejszości w Polsce (rec. dr. St. Sławski).	543
Kodeks karny wojskowy.	816
Kon H.: Prawo o zapobieganiu upadłości (rec. dr. T. Ercieński)	831
Korowicz M. St.: Sytuacja prawna obywateli polskich w Gdańsku w świetle „opinji” H. Tr. Spr. Międzynarodowej (rec. prof. J. Makowski).	546
Kraus A.: O egzekucji z nieruchomości (rec. prof. Br. Stelmachowski)	831
Król Michał: Wykładnia traktatów międzynarodowych (rec. prof. J. Makowski).	547
Król M.: Zmiany i przekształcenia zwyczajowe Konstytucji	576
Kroński A.: Sądy polubowne.	830
Kulczycki L.: W poszukiwaniu nowego ustroju społecznego	576
Kniski Wł.: Przed pierwszą powszechną konferencją rozbrojeniową (rec. dr. W. Polek).	549
Kurnatowski J.: Stosunki polsko-czeskie na przestrzeni wieków (rec. K. Kierski).	551
Kurnatowski J.: Stosunki polsko-francuskie na przestrzeni wieków (rec. K. Kierski).	551
Kwieciński H.: Grafologia sądowa (rec. dr. Wł. Sobolewski)	814
Lajos Steir: Ungarns Vergewaltigung. Oberungarn unter tschechischer Herrschaft (rec. dr. W. Polek).	560
Langrod J. St.: Regionalizm administracyjny w teorii i w życiu (rec. prez. S. Mrávincics).	581
Lemkin K.: Sędzia w obliczu nowoczesnego prawa karnego (rec. mag. Cz. Matysiak).	816
Litauer J. J.: Komentarz do K. P. C. (rec. prof. Br. Stelmachowski)	834
Makarów A.: Precis de droit international privé (rec. prof. L. Babiński).	858
Marbe K.: Der Strafprozess gegen Ph. Halsmann (rec. prof. J. J. Bossowski).	822

Melchior G.: Die Grundlagen d. deutschen internationalen Privatrechts (rec. prof. L. Babiński).	861
Meyer H.: Das Recht d. religiösen Minderheiten in Polen (rec. prof. J. Makowski).	557
Miller A.: Konstytucja republiki hiszpańskiej.	577
Modliński E.: Pojęcie interesu publicznego w prawie administracyjnym (rec. prof. T. Hilarowicz).	582
Mycielski A.: O przestrzennych granicach państw w świetle krytyki Kelsena (rec. prof. A. Peretiatkowicz).	577
Nagórski Z.: Prawo o ustroju sądów powszechnych (rec. prof. Br. Stelmachowski).	833
Natanson W.: Rocznik notariatu oraz dodatek do Rocznika Notariatu (rec. prof. B. Stelmachowski).	833
Nussbaum A.: Deutsches internationales Privatrecht (rec. prof. L. Babiński).	863
Ochrona lokatorów.	831
Papierkowski Zdz.: Dowód poszlakowy w postępowaniu karnym (rec. prof. J. J. Bossowski).	817
Pocock R.: Chorus to Adventurers (rec. dr. Br. Bouffai!).	578
Poeta k 60 norozeninâm dr. E. Hâchy.	539
Eabinowicz L.: Podstawy nauki o więziennictwie (rec. prof. J. J. Bossowski).	818
Richter M.: Prawo o sadowem postępowaniu egzekucyjnym (rec. prof. Br. Stelmachowski).	833
Rzepecki T.: Bydgoskie zwyczaje handlowe (rec. dr. J. K. Gidyński)	831
Schneikert H.: Kriminaltaktik u. Kriminaltechnik (rec. mag. Cz. Matysiak).	824
Siemieński J.: O przyszłą Konstytucję.	578
Skiba P.: Roszczenia niemieckie do polskiego Pomorza (rec. K. Kierski)	552
Smogorzewski C.: La poméranie polonaise (rec. K. Kierski).	554
Sułkowski J.: Conception du droit international privé (rec. prof. L. Babiński).	860
Varkałło W.: Czy jednostki są podmiotami prawa (rec. prof. J. Makowski).	556
Wróblewski Br.: Studja z dziedziny prawa i etyki (rec. prof. Cz. Znamierowski).	537

Biblijografia

Filozofja i teoria prawa, encyklopedje, biblijografie, kodeksy, zbiory etc.	539
Prawo międzynarodowe publiczne.	561
Prawo międzynarodowe prywatne.	865
Prawo cywilne, handlowe, proces cywilny.	835

Zebrała mgr. M. Zakrzewska.

B. DZIAŁ EKONOMICZNY

Baker A.: Money and Prices (rec. dr. St. Janicki)	890
Battaglia R.: Wahania cen i ich przyczyny (rec. W. Skrzywan)	584
Beveridge W. H.: Unemployment, a problem of industry (rec. J. Ryngmanowa)	608
Blumenstrauch B.: Le nouveau régime monétaire en Pologne et son rôle dans l'économie nationale (rec. prof. Wl. Grabski)	602
Czajkowski T. i Derengowski J.: Bezrobocie pracowników umysłowych w Polsce 1927—1932 (rec. J. Ryngmanowa)	895
Czechowicz G.: Nowe drogi gospodarcze (rec. H. Peysérówna)	870
Dziekoński T.: Rola P. K. O. w odbudowie kapitałów rodzimych	889
Tenże: P. K. O. Jej idee rozwojowe i znaczenie w życiu gospodarczem państwa (rec. W. Dobrzyński)	889
Fierich J.: Broniszów, wieś pow. ropczyckiego (rec. dr. T. Kłapkowski)	875
Caliez J.: Ig. Świeży, jego życie i działalność (rec. poseł Wl. Dąbrowski)	628
Grodyński T.: Zasady gospodarstwa budżetowego w Polsce na tle porównawczem (rec. prof. Ig. Czuma)	612
Horszowski J. i Galster R.: Postępowanie egzekucyjne władz skarbowych (rec. prof. B. Markowski)	611
Iwaszkiewicz Z.: Uprozczone księgi handlowe (rec. prof. W. Skalski)	628
Kirkien L.: Między Wisłą a ujściem Dunaju (rec. dr. Fl. Barciński)	905
Kocot St.: Nauka o Handlu (rec. St. Czarnowski)	885
Kościalkowski Wł.: Co każdy o budżecie wiedzieć powinien (rec. prof. B. Markowski)	616
Latanowicz St.: Bibljografja księgowości, bilansu i organizacji pracy (rec. prof. W. Skalski)	909
Młynarski F.: Credit and Peace (rec. dr. St. Janicki)	585
Moszczeński St.: Wycenianie gruntów i posiadłości ziemskich (rec. dr. Cz. Strzeszewski)	876
Ottilienfeld Fr. G.: Der Mythos der Planwirtschaft (rec. mgr. T. Bernadzikiewicz)	592
Pais G.: The way to Recovery (rec. dr. St. Janicki)	585
Prowalski A.: Spółdzielczość żydowska w Polsce (rec. J. Bargiel)	912
Rosenkranz A.: Ustawa o opłatach stemplowych (rec. prof. J. Michalski)	617

Rosloniec St.: Przybyszew, osada w powiecie grójeckim (rec. dr. T. Kłapkowski).	879
Rosset E.: Les lois démographiques de la guerre (rec. prof. M. Nadobnik).	621
Schramm W.: Ceny nawozów sztucznych (rec. dr. Cz. Strzeszewski)	595
Sokołowski K.: Uwagi o polskiej spółdzielczości spóżywców (rec. C. Łagiewski).	914
Sowiński M.: Rolnictwo włościańskie w zakresie statystyczno-terytorjalnym (rec. dr. Cz. Strzeszewski).	878
Weinfeld S.: Skarbowość polska z. I (rec. prof. Ig. Czuma)	901
The World's Economic crisis and the way of escape (rec. dr St. Janicki).	872
Zaremba Z.: Bezdroża kapitalizmu i drogowskazy przyszłości (rec. L. Całka).	871
Zweig F.: O programach walki z kryzysem (rec. St. Wyrobisz)	872

Bibliografia

Teoria ekonomiki, dzieła zbiorowe i podręczniki, historia doktryn ekonomicznych, teoria wartości i cen, teoria produkcji i rozdziału dochodu, teoria pieniądza i kredytu, teoria kryzysów i konjunktur gospodarczych	589,	867
Historja gospodarza.	590,	868
Polityka ekonomiczna i monografie o stosunkach gospodarczych:		
1. Dzieła ogólne.	591,	873
2. Rola państwa w życiu gospodarczym; etatyzm, monopole, kartele, trusty.	594,	871
3. Polityka agrarna, rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo, myśliwstwo.	596,	880
4. Górnictwo, przemysł, polityka przemysłowa, budownictwo, rzemiosło.	599,	883
5. Handel, polityka handlowa i komunikacyjna, wymiana międzynarodowa.	600,	886
6. Zagadnienia kredytowe, walutowe, bankowe, polityka finansowa i ubezpieczeniowa.	606,	892
7. Polityka socjalna, praca, opieka społeczna, kwestja ko-bieca.	610,	899
Skarbowość i polityka skarbowa.	620,	902

Statystyka i zagadnienia geo-gospodarcze:

1. Teoria statystyki, metody statystyczne, statystyka stosowana, demografia, emigracja, polityka kolonialna . . .	622,	903
2. Geografia gospodarcza, zagadnienia gospodarstwa światowego.	623,	907
Organizacja pracy i przedsiębiorstw, nauka gospodarstwa prywatnego, umiejętności handlowe, szkolnictwo zawodowe . .	626,	910
Spółdzielczość	627,	915

Zebrał dr. Fl. Barański.

C. DZIAŁ SAMORZĄDOWY

Bigo T.: Z ustrojowych zagadnień samorządu (rec. rad. min. PJ Typiak)	629
Gromski M.: Stacja opieki nad matką i dzieckiem (rec. dr. A. Hundtowa).	633
Kroński A.: Teoria samorządu terytorjalnego (rec. dr. W. Brzeziński)	916
Miklaszewski St.: Izby Rolnicze.	637
Zdrowie publiczne m. Warszawy (rec. E. Rosset).	920

Bibliografia

/. *Samorząd terytorjalny*

Teoria, historia, specjalne rozprawy teoretyczne, zagadnienia ustrojowe, organizacja, sprawy urzędnicze, ogólna polityka komunalna	631,	917
Przedsiębiorstwa komunalne, zakłady użyteczności publicznej, szkolnictwo, opieka i szpitalnictwo, budownictwo . . .	634,	921
Finanse komunalne, polityka finansowa, budżety, ogólna gospodarka komunalna	635,	922

II. *Samorząd gospodarczy i samorząd pracy*

Teoria, historia, specjalne rozprawy teoretyczne, Izby gospodarcze, Izby pracy.	637,	924
---	------	-----

Zebrała mgr. M. Zakrzewska.

D. DZIAŁ SOCJOLOGICZNY

Barker E.: Charakter narodowy i kształtujące go czynniki (rec. prof. Cz. Znamierowski).	641
Kirkpatrick E. A.: The sciences of man in the making (rec. prof. Cz. Znamierowski i).	639

Maunier R.: Wprowadzenie do socjologii (rec. dr. T. Szczurkiewicz)	925
Rühle-Gerstel A.: Das Frauenproblem d. Gegenwart (rec. J. Ryngmanowa).	945
Urke-Nachalnik: Życiorys własny przestępcy (rec. prof. Cz. Znamierowski).	648
Willems E.: Kollektivmeinung u. Presse (rec. dr. T. Szczurkiewicz)	954

Bibliografia

Wydawnictwo zbiorowe. Podręczniki. Historia socjologii	639,	931
Metodologia. Zagadnienia graniczne.	610,	932
Podłoże biologiczne. Warunki zewnętrzne.	643,	933
Życie społeczne.	643,	935
Grupy i typy.	651,	948
Wytwory społeczne	654,	960
Varia	655,	961

Zebrał dr. T. Szczurkiewicz.

III. PRZEGLĄD PRAWODAWSTWA

Prawo administracyjne, przez dr. St. Paczyńskiego	656
Polskie prawo skarbowe, przez prof. R. Knapowskiego:	
I. Budżet	657
II. Wydatki	681
III. Dochody	683
IV. Kredyt publiczny.	697
Prawo karne i proces karny, przez prof. J. J. Bossowskiego	698
Prawo cywilne, przez prof. A. Ohanowicza	703
Proces cywilny, przez prof. Br. Stelmachowskiego	709
Kronika ustawodawcza	718, 963

IV. SĄDOWNICTWO

A. PRZEGLĄD ORZECZNICTWA

Orzecznictwo karne Sądu Najwyższego (dla wszystkich ziem polskich) przez St. Błeszyńskiego	722,	965
Orzecznictwo cywilne Sądu Najwyższego (b. zabór rosyjski) przez W. Święcickiego	737,	987

Orzecznictwo cywilne Sądu Najwyższego (b. zabór austriacki) przez dr. Wł. Dbałowskiego	746,	995
Orzecznictwo cywilne Sądu Najwyższego (b. zabór pruski) przez M. Lisiewskiego	751.	1000
Orzecznictwo Najwyższego Trybunału Administracyjnego, przez dr. Wł. Orskiego	757,	1009

B. INNE SPRAWY SĄDOWE

Czy pisemna zgoda stowarzyszenia może zastąpić uchwałę walnego zgromadzenia?, przez dr. St. Bąkowskiego		766
Niektóre przypadki retroaktywności k. p. c, przez W. Miszewskiego		1020

V. KRONIKA

A. KRONIKA GOSPODARCZA

Rolnictwo przez A. Ostrowskiego		769
Przemysł i górnictwo przez St. Czarnowskiego		1923
Handel przez dr. A. Smolkę		774
Stosunki walutowe i bankowe przez St. Warchoła	778,	1031
Spółdzielczość przez J. Bargiela		1035

B. KRONIKA SOCJALNA

Ubezpieczenia społeczne, przez dr. J. Baumgartena		1040
---	--	------

C. KRONIKA SAMORZĄDOWA

Samorząd ziemski, przez rad. P. Typiaka		1044
Samorząd miejski, przez dyr. M. Porowskiego		1048

VI. MISCELLANEA

Śp. Alfons Parczewski przez X. prof. B. Wilanowskiego		783
Śp. Karol Adamiecki przez prof. St. Zaleskiego		786.
Śp. Albert Thomas przez pośtanekę Eug. Waśniewską		783
Śp. Zygfryd Türker przez dr. Wł. Sobolewskiego		1052
I Międzynarodowy kongres prawa rzymskiego przez prof. Fr. Bossówskiego		790
II Międzynarodowy kongres prawa karnego w Palermo, przez prof. E. St. Rappaporta		795